

Tehlike Karşısında Birbirleriyle Yardımlaşan Canlılar

Topluluk halinde yaşamanın en büyük avantajlarından biri tehlikelere karşı daha fazla korunma sağlamasıdır. Çünkü topluluk içinde yaşayan hayvanlardan herhangi biri, tehlikeyi sezdiğinde sessizce olay yerinden kaçmak yerine var gücüyle çevresindeki diğer hayvanları da uyarır. Her bir canlı türünün, kendine özgü bir uyarı şekli vardır. Örneğin tavşanlar ve bazı geyikler tehlikeyi sezdiklerinde çevrelerindeki hayvanları uyarmak için kuyruklarını dikerler. Ceylanlar ise ilginç bir zıplama dansı yaparlar.

Birçok küçük kuş, düşmanlarını fark ettiğinde hemen öterek alarm verir. Sarı asma kuşu gibi türler, alarm verirken dar frekans aralığı olan ve yüksek perdeden bir ses çıkartırlar. İnsan kulağı bunu ince bir ısıklık gibi algılar. Bu sesin en önemli özelliği ise kaynağının yönünün anlaşılmasındadır. Bu, sürüsünü uyaran kuş için önemli bir avantajdır. Çünkü kuş aslında düşmanı gördüğünde çığlık atarak bütün dikkati üzerine çekmeyi göze almaktadır. Ama sesin yönü belli olmadığı için de tehlike nispeten azalmaktadır.

Koloniler halinde yaşayan böceklerde de tehlikeyi ilk sezen, bütün koloniyi uyarır. Ancak, tehlikeyi haber veren böceğin salgıladığı alarm kokusu düşmanın da dikkatini çeker. Dolayısıyla kolonisini tehlikeye karşı uyarın böcek, ölümü de göze almış olur.

Doğada gerçekleşen bu gibi dayanışmalara tanık olan bilim adamları, şuursuz canlıların böylesine olağanüstü davranışlarda bulunmalarını hayranlıkla karşılamaktadırlar. Bu kişilerden biri olan, fizyoloji ve tıp alanında tanınmış ünlü bilim adamı Kenneth Walker, Doğu Afrika'da çıktığı av sırasındaki gözlemlerini şöyle aktarmaktadır:

Yıllarca önce Doğu Afrika'da avlanmaya çıktığımda hayvanlar arasında gözlemlediğim dayanışmanın birçok örneği hala belleğimde canlıdır. Ahti düzlüklerinde değişik zebra ve ceylan sürülerinin tehlikelere karşı birbirlerini uyarmak için belli yerlere nöbetçi koyduklarına tanık oldum. ... Daha ilginç (daha doğrusu son derece garip) bir işbirliği gergedanlarla, derilerine gömülen kene türünden parazitleri ayıklamak için sırtlarında tırmanıp oturan kuşlar arasında idi. Bu kuşlar her zaman tetikte bekler, yaklaştığı çok uzaktan fark eder etmez hırçın çığlık ve gagalamalarla konuğu oldukları hayvanı uyarırlardı. Gergedan kaçmaya koyulduğunda kuşlar bir katardaki yolcular gibi hayvanın sırtına asılıp yerlerinden ayrılmazlardı. (Cemal Yıldırım, Evrim Kuramı ve Bağnazlık, s. 48- 49)

Saldırıya Uğradıklarında Yardımlaşan Canlılar

Sürü halinde yaşayan hayvanlar tehlike anında birbirlerini uyarmanın yanı sıra tehlikeye de birlikte karşı koyarlar. Örneğin küçük kuşlar, doğan veya baykuş gibi yırtıcı kuşlar bölgelerine girdiklerinde topluca bu hayvanların çevresini sararlar. Bu arada çevredeki diğer kuşları da bölgeye çekmek için özel bir ses çıkartırlar. Küçük kuşların topluca gösterdikleri saldırgan hareketler, yırtıcı kuşları genellikle bölgeden uzaklaştırır.

Bir arada uçan bir kuş sürüsü de aynı şekilde tüm sürü üyeleri için bir koruma sağlar. Örneğin sürü halinde uçan sığırcıklar aralarında geniş bir mesafe bırakarak uçarlar. Ancak bir doğan gördüklerinde aralarındaki boşlukları kapatırlar. Böylelikle doğanın sürünün ortasına dalmasını zorlaştırırlar. Doğan bunu yapsa bile kanatlarını sakatlar ve avlanamaz.

Memeli hayvanlar da sürülerine bir saldırı olduğunda, toplu olarak hareket ederler. Örneğin zebra sürülerinden kaçarken yavrularını sürünün ortasına alırlar. Bu konuyla ilgili şöyle bir örnek verilebilir: *İngiliz bilim adamı Jane Goodall Doğu Afrika'daki incelemeleri sırasında, düşmanlarından kaçan bir zebra sürüsünden üç zebrenin geride kalarak yırtıcı hayvanlar tarafından çevrelerinin sarıldığını görmüştür. Gruplarından üç üyenin tehlike altında olduğunu fark eden diğer zebra sürüleri hemen geri dönerek toynakları ve dişleri ile düşmanlarını kaçırarak diğer zebra sürülerini kurtarmışlardır.* (Russell Freedman, How Animals Defend Their Young, s.66-67)

Genel olarak bir zebra sürüsü saldırıya uğradığında sürünün lideri olan zebra geride kalır ve dişiler ile taylar önde koşarlar. Erkek zebra arkada zigzaglar çizerek koşar, çifteler atar, hatta geri dönüp saldırgan hayvanları kovaladığı bile olur.

Yunus aileleri genellikle ton balığı sürüleriyle birlikte yüzer ve onlarla beslenirler. Bu nedenle ton balığı avcıları da yunus sürülerini takip ederler ve uygun gördükleri yerde ağlarını atarlar. Ancak ton balıkları için atılan ağlara bazen yunuslar da takılırlar. Yunuslar nefes alan canlılar oldukları için ağa takıldıklarında nefes alamadıkları için panik olup şoka girerler ve denizin dibine doğru inmeye başlarlar. Ailelerine olan bağlılıklarından dolayı, diğer yunuslar da hemen ağa takılan yunusun yardımına giderler. Tüm aile üyeleri ağa takılan yunusla birlikte suyun dibine iner ve onu kurtarmak için yukarı doğru itmeye çalışırlar. Ancak bu çabalarının sonucunda genellikle çoğu solunum yapamadıkları için ölürlür. Üstelik bu, sadece tek bir yunus ailesine ait bir davranış değildir; tüm yunus aileleri benzer durumlarda aynı özveriyi gösterirler.

Misk sığırları da bir saldırganla karşılaştıklarında kaçmak yerine kendilerine bir güvenlik çemberi oluştururlar. Tüm grup üyeleri düşmana arkalarını dönmeden geri geri giderek bir daire haline gelirler. Yavrular bu dairenin merkezindedirler ve annelerinin uzun tüylerinin altında saklanırlar. Yetişkinler yavruların çevresini kuşatarak onları tam bir koruma altına alırlar. Saldırganların üzerine atılan bir misk sığırı saldırıdan sonra yavruları koruyan dairenin dağılmaması için yerine geri döner.

Buraya kadar verilen birkaç örnekte açıkça görüldüğü gibi tüm canlılar akıl gerektiren davranışlarda bulunmak ve büyük bir dayanışma içinde yaşamaktadırlar.

Şuur ve akıl sahibi olmayan bu canlıların birkaç aşama sonrasını tahmin ederek tedbir almaları ve tehlike anlarında birbirlerini uyarmaları, her canlının Yüce Allah'ın ilhamı ile hareket ettiğinin delillerinden yalnızca biridir.

<https://www.harunyahya.info/makaleler/tehlike-karsisinda-birbirleriyle-yardimlasan-canlilar>